

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

«الْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَائِسُ»

الكافي، جلد ۱، صفحه ۲۶

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

«تربیت انقلابی» در «مدرسه انقلاب»

شناسنامه مطلب	
کد مطلب	b-169
رده	بصیرتی / تحلیل / تحلیل‌ها / حوادث و وقایع
برچسب	تربیت اسلامی، تربیت نیروی انسانی، انقلابیگری، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی
توضیحات	

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

◆ انقلاب، مبارزه و استقامت

عرضه‌ی بار سنگین امانت‌داری به جوانان برای پیشبرد انقلاب تا ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواحنا فداه) این پرسش را در ذهن ایجاد می‌کند که این جوانان در چه بستری و با کدام روش تربیتی و در کدام مدرسه تربیت شده‌اند که چنین وظیفه‌ی سنگینی به عهده‌ی آنها گذاشته شده است؟

با مرور چندباره‌ی مرامنامه و راهنمای عمل گام دوم درمی‌یابیم که این جوانان خروجی هیچ یک از دستگاه‌ها و نهادها به تنهایی و با نگاه جزئی نیستند. انقلاب، یک حقیقت کلان و فوق اجزاست؛ فضایی حاکم و غالب بر ساختارها، نهادها و سیستم‌ها و ترکیبی که فهم و تحلیل آن با نگاه جزئی خطای محاسباتی و طرح دشمن است. لذا در بیانیه‌ی گام دوم کلیت انقلاب و حرکت کلی آن مورد توجه بوده است. به نظر می‌رسد سه ویژگی و شاخص کلان در بیانیه برای انقلاب و حرکت کلی آن قابل شناسایی است که موجد این رویش‌ها و تربیت در بستر و فرآیند انقلاب اسلامی بوده است:

۱- جوهر انقلاب «مبارزه و استقامت» است؛ استقامت امت در سایه ولایت، که: فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ . شروع بیانیه با تجلیل از استقامت ملت ایران و انقلاب آنهاست. از هر عبارت بیانیه مبارزه استخراج می‌شود؛ یا بیان و تجلیل از مبارزات و استقامت‌های گذشته است یا اعلام نیاز به امتداد مبارزه و استقامت در امروز و فردای کشور.

۲- جهاد و عمل و حرکت جهادی نشانه‌ی انقلاب است که: أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ . جهاد ویژگی بارز و اختصاصی انقلاب اسلامی است. معنی جهاد، تلاش و کوشش مستمر در مقابل دشمن است. تلاش، مبارزه و استقامت در مقابل دشمن در همه عرصه‌های طرح شده در بیانیه حضوری پُررنگ دارد و حتی پا در عرصه‌ی مفاهیم نهاده است و در جای جای بیانیه، جهاد با مفاهیم و القائنات نظام استکباری موج می‌زند.

۳- اعجازات و دستاوردهای مردمی انقلاب اسلامی، بدون حضور یک معلم و مربی انقلابی که ریشه در ولایت دارد قابل تصور نیست که: لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ . حضور مربی در این بیانیه موج می‌زند: چه در تأسیس جمهوری اسلامی که با «ترکیب جمهوریّت و اسلامیّت و ابزارهای تشکیل و پیشرفت آن، جز با هدایت الهی و قلب نورانی و اندیشه‌ی بزرگ امام خمینی، به دست نیامد» چه در مقاومت بعد از ایجاد تقابل دوگانه‌ی جدید «اسلام و استکبار» و چه در مدیریتهای جهادی پیشرفتهای شگفت‌آور که با آموزش اصل «ما میتوانیم» شدنی شد و چه در افزایش چشمگیر عیار معنویّت و اخلاق در فضای عمومی جامعه.

◆ مدرسه انقلاب، معلم انقلاب

احصاء و تشریح نقش ویژه‌ی این معلم و مربی در دستاوردهای انقلاب اسلامی موضوعی است که باید به آن بیشتر پرداخته شود اما با جرأت می‌توان گفت در تمامی دستاوردها، نقش این معلم بزرگ انقلابی نه تنها هویدا است بلکه تداوم و توسعه‌ی دستاوردها به حضورش وابسته است. ضمن اینکه در برخی موارد از جمله در پیشرفت‌های علمی، نقش این معلم اختصاصی و بی‌بدیل است.

با ترسیم این سه ضلع می‌توان چنین گفت که در چهل سال نورانی انقلاب، استقامت و حرکت جهادی ذیل آن با راهبری و مربیگری ممتاز دو معلم بزرگ انقلابی، یک فضای تربیتی برای امت ایجاد کرده و خود به مدرسه‌ای به وسعت کشور، بلکه امت اسلامی تبدیل شده است. حال می‌توان سؤال طرح شده در ابتدای نوشته را پاسخ گفت:

مدرسه‌ای که چنین جوانانی تربیت کرده مدرسه‌ی انقلاب است و آن روش تربیتی جهاد و حرکت انقلابی است. تربیت این نسل حاصل مبارزه، استقامت و حرکت جهادی امت با امامت است.

مدرسه‌ی انقلاب با دو معلم خود، باشتاب در راه پیشرفت و در حال شکوفا کردن استعدادها است اما به گفته‌ی رهبر انقلاب دستگاه‌های تربیتی اگر توانستند این نسل رو به رشد را، نسل نوحاسته را به شکل درست تربیت کنند، این حرکت، سریع‌تر و پرشتاب‌تر پیش خواهد رفت. انقلاب متوقف و منحصر در ساختارها نیست و خود به عنوان یک موجود زنده و کل حاکم بر اجزاء در حال رشد و رشد دهنده‌گی است. اما برای تحقق گام دوم که الزام آن حرکت پرشتاب است، باید ساختارهای خرد کشور نیز هر چه بیشتر و کامل‌تر با حرکت کلی انقلاب هم‌راستا و در صورت نیاز باز تعریف شوند.

◆ جهادِ نیروسازی

بی‌شک یکی از زیرساخت‌های اصلی تحقق بیانیه‌ی گام دوم، نظام تعلیم و تربیت است. تبیین تحولات و تغییرات مورد نیاز در آموزش و پرورش کشور بر اساس مدل کلان تربیتی گفته شده به فرصتی بیشتر نیازمند است اما در ادامه برخی رؤس ضروری در این زمینه را می‌توان اینچنین برشمرد:

۱- نظریه‌ی نظام انقلابی، ما را به آموزش و پرورش و تربیت انقلابی، مدرسه‌ی انقلاب و مدرسه‌ی انقلابی هدایت می‌کند. گام دوم خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی برای نیل به تمدن نوین اسلامی به نیروسازی و تربیتی گسترده‌تر و کیفی‌تر از جوانان تربیت شده در گام اول نیازمند است. حال این جوانان تربیت شده گام اول هستند که باید با روحیه‌ی انقلابی و تلاش جهادی، بهتر از خود را تربیت کنند! و این صرفاً در بستر انقلاب و نظام ولایت ممکن است که انسانی، انسانی بهتر از خود و جامعه‌ای، جامعه‌ای رشد یافته‌تر از خود را تربیت کند. اولین بایسته‌ی این امر جلب توجه نخبگان جوان انقلابی به حضور گسترده و جهادی به منظور نقش‌آفرینی در عرصه‌ی تعلیم و تربیت به عنوان اولویت اول نظام است. وظیفه‌ی دولت نیز فراهم آوردن بستر این حضور است: شاید بتوان گفت اولین دستگاهی که امام انقلاب حضور جوانان انقلابی در مدیریت‌های کلان و سطح بالای آن را از مسئولین مطالبه کرد آموزش و پرورش بود.

۲- گسترده‌گی و کیفیت نیروی انسانی مورد نیاز، لزوم تلاش مؤمنانه، جهادی، هوشمندانه و عالمانه را برای ساختارسازی‌های انقلابی متناسب با افق گام دوم مورد تأکید قرار می‌دهد. چه در این بخش و چه در سایر حوزه‌ها، این مهم با انقلاب در ساختارها دست‌یافتی است که جوانان باید آن را رقم بزنند. البته نه به صورت انقلابِ جوانان بر علیه ساختارهای نظام، که برخی به اشتباه در آتش آن می‌دمند و می‌خواهند آرمان‌های انقلاب اسلامی را به‌عنوان ابزاری علیه نظام اسلامی عَلم کنند، بلکه انقلاب و تحول ساختارهای نظام تحت تدبیر و راهنمایی معلم آن باید با سپردن زمام اداره‌ی بخش‌های گوناگون کشور به جوانانِ مؤمنِ انقلابی دانا و کاردان صورت پذیرد. در بند فوق به اولویت و اهمیت حضور جوانان در عرصه تعلیم و تربیت اشاره شد. اما در بُعد ساختاری به نظر می‌رسد که ساختارهای مورد انتظار از تجمیع نرم حرکت‌های «آتش به اختیار» و کارهای تمیز فرهنگی جوانان انقلابی باید شکل داده شود. هویت جدید این ساختارها به‌گونه‌ای است که پشتیبان حرکت‌های آتش به اختیار (مردم سالارانه)، نوآورانه، خلاقانه و پیشبرانه‌ی مردمی است. نظام تعلیم و تربیت باید با مسئولیت‌پذیری و روحیه‌ی انقلابی، خود را پیشرو و موظف در جامعه‌سازی ببیند و نه تابعی از وضع موجود و متوقف و منفعل نسبت به اصلاح سایر بخش‌ها. ساختار جدید باید بتواند به‌عنوان مهم‌ترین دستگاه حاکمیتی، فرآیند جامعه‌سازی و نیل به تمدن نوین اسلامی را با نگاه تربیتی زمینه‌سازی کند.

۳- در گام دوم باید جهادی مضاعف در حیطه‌ی تزکیه و تعلیم صورت بگیرد. مبارزه‌ی عمیقی در این حیطه در جریان است. امروز تلاش دشمن بر هجمه‌ی تربیتی است. دوگانه‌ی «اسلام و استکبار» در حوزه‌ی تربیت در حال رُخ‌نمایی و جدال است. دلایل، مختصات و اهداف این دوگونه تربیت در دیدار اعضای انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان در سال ۹۵ توسط رهبر انقلاب تبیین و تشریح شده است.

نظام استکبار و سلطه از طریق اسناد و توصیه‌های بین‌المللی و حمایت مستقیم و غیرمستقیم و نرم از مدل‌های تربیتی و مدارس خاص به دنبال این است که اهداف خود را به کمک جریان تربیت پیش ببرد. این تلاش‌ها با پوشش‌های شیک و بعضاً مورد نیاز آینده نظام و حتی با ظاهر خیرخواهانه (مهارت‌آموزی و کارآفرینی، دوستی با طبیعت و حفظ محیط زیست، عدالت جنسیتی و...) صورت می‌پذیرد. مهم‌ترین وجه این تلاش‌ها کنار زدن تربیت انقلابی و جهادی است. استفاده از این پوشش‌ها و همچنین ذات دیرپای اقدام‌های تربیتی، شناخت و اثرسنجی این جریانات را سخت می‌کند. از طرف دیگر چالش‌های اقتصادی و مدیریتی نیز سایه‌ی سنگینی بر مسائل تعلیم و تربیت انداخته و گاهی نادانسته و ناخواسته فرصت را برای جریانات فوق‌الذکر فراهم کرده است؛ همه‌ی این موارد نیاز به عمل جهادی جوانان مؤمن انقلابی را در عرصه‌ی تعلیم و تربیت بیش از سایر زمینه‌ها به ذهن متبادر می‌کند.

انقلاب اسلامی البته در این زمینه نیز مستحکم ایستاده و از خود مقاومت نشان می‌دهد. تدوین سند تحول بنیادین و پیگیری مستمر اجرایی شدن آن و حساسیت و ایستادگی هوشمندانه و مقتدرانه در برابر اجرای سندهای بین‌المللی در تعلیم و تربیت از رئوس اقامات جریان انقلاب اسلامی در زمینه‌ی تعلیم و تربیت بوده است. تلاش بی‌وقفه برای اجرایی کردن سند تحول بنیادین و مبانی نظری آن و تلاش برای تکمیل و ارتقاء این اسناد، چه در عرصه‌های کلان و چه در عرصه‌ی اجرا و مدرسه‌داری از ضروریات این جهاد و مقاومت تربیتی است.

در نهایت می‌توان این جمع‌بندی را از بیانیه گام دوم ارائه داد که این بیانیه یک نسخه و نقشه‌ی تربیتی نیز هست. توصیه‌ها و تکالیف هشت‌گانه‌ی رهبر انقلاب به جوانان با تربیت در مدرسه‌ی انقلابی دست‌یافتی خواهند شد. ایشان در نقش یک معلم ضمن مرور درس‌هایی از تاریخ، اقتصاد، اخلاق، علم‌آموزی، سیاست خارجی و... تکالیفی مشخص کرده‌اند که انجام آن ان‌شاء‌الله جوانان، مردم و کشور را به سر منزل مقصود و قله‌ی آرمانی تمدن نوین اسلامی خواهد رساند. به همین جهت است که رهبر انقلاب آموزش و پرورش را کانون اساسی خلقِ دنیای آینده و زیرساخت اصلی سعادت ملت و پیشرفت کشور می‌دانند که اهداف آن عیناً اهداف نظام اسلامی است.

نویسنده: آقای عباس بیات

<https://farsi.khamenei.ir/others-note?id=42013>